

AGENTSCHAP UITBETALING GROEIPAKKET

Beslissing Geschillencommissie nr. 2024/029 van 8 maart 2024

INLEIDENDE SAMENVATTING

Door een systeemfout werd er voor het kind in de periode van augustus 2020 tot en met juni 2023 door twee uitbetalingsactoren Groeipakket uitbetaald. Daarop werd bij beslissing van 18 oktober 2023 overgegaan tot terugvordering van het bedrag van 6.197,14 euro, bestaande uit het basisbedrag en de sociale toeslag voor de periode van augustus 2020 tot en met juni 2023, de coronatoeslag, de supplementaire toeslag en de schooltoeslag voor het schooljaar 2020-2021, 2021-2022 en 2022-2023.

De moeder tekende beroep aan tegen de terugvordering, stellende dat zij te goeder trouw was en er zich niet van bewust was van een dubbele betaling.

De Geschillencommissie stelt vast dat de uitbetalingsactor zelf aangeeft dat er sprake blijkt te zijn van een materiële fout die aan de oorzaak ligt van de dubbele betaling, waarbij de uitwisseling van gegevens tussen de uitbetalingsactoren niet correct is verlopen en de anticumulmaatregelen niet adequaat werden toegepast.

De Geschillencommissie meent dat de moeder er zich rekenschap van kon geven dat zij geen 2 keer recht kon hebben op dezelfde bedragen voor hetzelfde kind voor dezelfde periode. Wat de schooltoeslag betreft, heeft de moeder van de beide uitbetalingsactoren informatiebrieven ontvangen. De Geschillencommissie besluit dan ook dat het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet niet kan worden toegepast wat betreft de ten onrechte ontvangen toelagen in het kader van het gezinsbeleid.

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering gedeeltelijk gegrond is in die zin dat de terugvorderingsbeslissing in die zin dient aangepast te worden dat de terugvordering van het basisbedrag van augustus 2020 én de selectieve participatietoeslag voor het schooljaar 2020-2021 in mindering dient te worden gebracht van het terug te vorderen bedrag, aangezien de terugvordering van deze bedragen verjaard is.

Voor het overige oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering ongegrond is aangezien de moeder er zich rekenschap van kon geven dat de betaling onverschuldigd was, zodat het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet niet kan worden toegepast.

Opgroeien

Geschillencommissie Groeipakket

Hallepoortlaan 27

1060 BRUSSEL

opgroeien.be

groeipakket.be/geschillencommissie

OPGROEIEN REGIE GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2024/029

8 maart 2024

REPERTORIUMNR. GC/23/A0465

INZAKE : Mevrouw ....., wonende te .....

- Verzoekster –

Hebbende als raadsman: Mr. ...., met kantoor te .....

TEGEN :

....., met maatschappelijke zetel .....

- Verwerende partij –

1. Over het procedureverloop:

Gelet op het verzoek dat per e-mail d.d. 29 november 2023 door de raadsman van verzoekster bij de Geschillencommissie Groeipakket¹ werd ingediend, gericht tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 18 oktober 2023;

Gelet op de beslissing van de Geschillencommissie d.d. 12 december 2023 waarbij aan verzoekster en haar raadsman de ontvankelijkheid van het verzoek werd meegedeeld;

Gelet op het feit dat beide partijen behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op de zitting van 8 maart 2024 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat verzoekster en haar raadsman de zitting van 8 maart 2024 bijwonen via digitale weg (Teams) en gehoord werden;

Gelet op het feit dat verwerende partij niet aanwezig is of zich heeft laten vertegenwoordigen op de zitting van 8 maart 2024;

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak:

Verzoekster heeft 2 kinderen, m.n.:

- ..... (° .....2017);
- ..... (° .....2020).

Zij ontving aanvankelijk Groeipakket voor het kind ..... van de uitbetalingsactor ....., nadien werd dit overgenomen door de uitbetalingsactor ..... en vanaf 1 augustus 2020 nam verwerende partij de betaling van het Groeipakket over voor het kind ..... Voor het kind ..... startte verwerende partij onmiddellijk met de uitbetaling van het Groeipakket vanaf de geboorte van het kind.

Door een systeemfout werd er voor het kind ..... in de periode van augustus 2020 tot en met juni 2023 zowel door de uitbetalingsactor ..... als door verwerende partij Groeipakket uitbetaald.

Verwerende partij is daarop bij beslissing d.d. 18 oktober 2023 overgegaan tot terugvordering van het bedrag van 6.197,14 euro, bestaande uit het basisbedrag en de sociale toeslag voor de periode van augustus 2020 tot en met juni 2023, de coronatoeslag, de supplementaire toeslag en de schooltoeslag voor het schooljaar 2020-2021, 2021-2022 en 2022-2023 voor het kind .....

Verzoekster tekende bij monde van haar raadsman beroep aan bij de Geschillencommissie Groeipakket tegen deze terugvordering, stellende dat zij te goeder trouw was en er zich niet van bewust was dat er een dubbele betaling gebeurde. Zij stelt tevens dat zij het financieel moeilijk

---

¹ Bij de bepalingen van artikel 104, 1e lid van het Groeipakketdecreet werd er bij Kind en Gezin (Opgroeien Regie) een geschillencommissie ingericht. In toepassing van het 2e lid van voormeld artikel kan er tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan na afloop van de termijn waarin hij op basis van dit decreet een beslissing moet nemen (met uitzondering van de in het 3e lid bepaalde uitzonderingen), alleen beroep worden ingesteld bij deze geschillencommissie.

heeft, dat zij in een sociale woning woont en deeltijds als poetsvrouw werkt met dienstencheques. In strikt ondergeschikte orde vraagt de raadsman van verzoekster de terugvordering te beperken tot het laatste jaar met name vanaf oktober 2022 en dat er een afbetalingsplan wordt toegekend a rato van 75 EUR per maand gelet op de goede trouw van verzoekster.

3. Standpunt van verzoekster:

Verzoekster heeft haar grieven bij monde van haar raadsman als volgt verwoord in haar verzoek gericht aan de Geschillencommissie d.d. 28 november 2023:

“Dat het hoger beroep gesteund is op hiernavolgende niet limitatieve gronden :

- *Appellante is een alleenstaande moeder van 23 jaar oud (° .....2000) met twee dochtertjes ten laste (cfr. Attest van samenstelling van gezin).*
- *Appellante kreeg haar eerste dochter ..... reeds op 20-jarige leeftijd en haar tweede dochter ..... op 22-jarige leeftijd. De dochters hebben verschillende vaders, zoals blijkt uit het attest van gezinssamenstelling in bijlage.*
- *Appellante heeft het financieel moeilijk. Zij woont in een sociale woning en werkt deeltijds als poetsvrouw met dienstencheques. Ze doet er alles aan om financieel het hoofd boven water te houden.*
- *Mede gelet op het feit dat haar dochters 2 verschillende vaders hebben ontvangt appellante uitbetalingen van het groeipakket van verschillende instanties, ... en ..... Zij ontving bovendien ook gedurende een bepaalde periode een sociale toeslag gelet op haar precaire financiële situatie. Het is allemaal nogal ingewikkeld voor haar*
- *Appellante was en is volledig **te goeder trouw** en was zich er helemaal niet van bewust dat er een dubbele betaling gebeurde. Klaarblijkelijk hebben de uitbetalende instanties dit evenmin opgemerkt gezien er in de beslissing van 18.10.2023 maar liefst terug gaan tot augustus 2020, weze zelfs méér dan 3 jaar !? (in hun beslissing vermelden ze nochtans zelf dat er maar tot 3 jaar kan terug gekeerd worden – art. 97 decreet Groeipakket, dus sowieso maximum tot oktober 2020).*
- *..... kan haar eigen fout of onzorgvuldigheid niet inroepen om met terugwerkende kracht van 3 jaar uitbetaalde uitkeringen terug te vorderen. Appellante ging er volkomen terecht van uit dat de door haar ontvangen bedragen correct waren en zij was zich dan ook van geen kwaad bewust.*
- *Appellante kan onmogelijk een bedrag van méér dan 6.000 EUR terug betalen. Zij heeft het al zeer moeilijk om maandelijks rond te komen en de eventuele foute uitbetaling is niet aan haarzelf te wijten. Appellante heeft geen bedrog gepleegd of enige bedrieglijke handeling gesteld. **De vordering tot terugvordering dient dan ook volledig afgewezen te worden.***
- *In strikt ondergeschikte orde kan er slechts een terugvordering gebeuren voor het laatste jaar met name vanaf oktober 2022 en dient er in dat geval ook een afbetalingsplan aan appellante toegekend te worden a rato van 75 EUR per maand gelet op haar goede trouw.*

- *Gelet op haar financiële situatie werd ondergetekende raadsman pro-deo aangesteld*

OM DEZE REDENEN

BEHAGE HET DE GESCHILLENCOMMISSIE

De beslissing van 18.10.2023 te hervormen en te zeggen voor recht dat er geen terugbetaling verschuldigd is door Mevrouw ....., minstens deze terugbetaling te beperken tot 12 maanden gelet op bovenvermelde argumentatie en een afbetalingsplan aan haar toe te kennen a rato van 75 EUR per maand.”

Als bijlage werd de beslissing van verwerende partij d.d. 18 oktober 2023 gevoegd, evenals een attest van gezinssamenstelling.

De raadsman verwijst naar de sociale situatie van verzoekster. Hij stelt het feit dat er onterecht betaald is, niet in vraag maar hij benadrukt de jonge leeftijd waarop verzoekster moeder is geworden, de verwarring van verzoekster om de kinderbijslag via circulaire cheques af te halen en tevens de verwarring dat de betaling van twee verschillende instanties afkomstig was wat het voor haar extra verwarrend maakte. Het was zeker niet de bedoeling van verzoekster om te kwader trouw te zijn. Verzoekster heeft geen spaargelden en het is zeer moeilijk voor haar om financieel voor de kinderen in te staan; zij werkt als poetsvrouw met dienstencheques en doet haar best. Hij vraagt mildheid bij de Geschillencommissie ten aanzien van de situatie van verzoekster. Hij wijst er verder op dat de verjaringstermijn correct moet toegepast worden. Indien de vordering niet kan toegewezen worden, vraagt hij om een verlaagde afbetaling.

4. Standpunt van verwerende partij:

4.1. Beslissing van verwerende partij d.d. 18 oktober 2023 aan verzoekster met betrekking tot de terugvordering van het Groeipakket (letterlijke weergave):

“..... heeft belangrijk nieuws voor jou. Bedankt om deze brief aandachtig te lezen.

Je kreeg ten onrechte € 6.197,14 toegekend om volgende reden:

Art. 24 GPD

Volgens dat artikel bestaat er voor een leerling onder bepaalde voorwaarden recht op een jaarlijkse selectieve participatietoelage of schooltoelage waarvan het bedrag bepaald wordt in artikels 39 en verder. Deze kan slechts 1 maal uitbetaald worden.

ART. 57 GPD

Volgens dat artikel kan het groeipakket voor het kind slechts door 1 uitbetalingsactor uitbetaald worden.

Aangezien u zowel van ..... als van ..... het groeipakket ontving voor ....., dienen wij dit terug te vorderen.

Op de keerzijde van deze brief vind je een **gedetailleerde berekening** van dit bedrag.

Omdat onterecht betaalde bedragen Groeipakket pas verjaren na 3 jaar, kan dit gebeuren tot 3 jaar na datum van de betaling (artikel 97 van het decreet Groeipakket).

..... moet je € 6.197,14 terugvorderen.

Wij vragen jou vriendelijk om het bedrag te storten op rekening ..... van ..... Vermeld bij de betaling volgende gestructureerde mededeling: +++.....+++

Stort je ons niet terug dan houden wij 100% in op de toekomstige betalingen, indien je hierop nog recht hebt (art. 103§1 van het Decreet Groeipakket). Reageer je niet op deze inhoudingen, dan ga je stilzwijgend akkoord. Elke inhouding stuit de verjaring.

Heb je het moeilijk om het bedrag in één keer terug te betalen? Dan kunnen we samen een terugbetalingsplan opstellen. Contacteer ons hiervoor.

Als je het bedrag niet kunt terugbetalen, kan je ons een aanvraag sturen om (gedeeltelijk) af te zien van de terugvordering. Wij beslissen daarover na een sociaal onderzoek. Je leest hierover alles op bijgevoegd infoblad 'financiële moeilijkheden'.

Wij begrijpen dat dit geen fijn nieuws voor jou is.”

Het bedrag blijkt te zijn samengesteld uit het basisbedrag en de sociale toeslag voor de periode van augustus 2020 tot en met juni 2023, de coronatoeslag, de supplementaire toeslag en de schooltoeslag voor het schooljaar 2020-2021 en 2021-2022 en 2022-2023 voor het kind .....

4.2. Standpunt van verwerende partij zoals meegedeeld per e-mail d.d. 15 februari 2024 aan het secretariaat van de Geschillencommissie:

“Mevrouw ..... tekende beroep aan tegen onze beslissing van 18 oktober 2023 om het bedrag van € 6.197,14 aan onterecht ontvangen toelagen van het Groeipakket terug te vorderen.

U vraagt ons het dossier toe te lichten, onze beslissing te verantwoorden, en de toepasselijke regelgevende bepalingen en stukken waarop wij ons hebben gebaseerd voor deze beslissing te bezorgen.

Relaas

Mevrouw ..... is begunstigde voor het kind ..... geboren 18 juni 2020, in de begunstigdenkern met ..... Wij betaalden voor ..... het startbedrag vooraf en het basisbedrag van het Groeipakket vanaf de geboorte (dossier .....).

Wij ontvingen een elektronisch ingediende wilsuïting gedateerd op 15 november 2019, maar die was niet geldig omdat ze te vroeg werd ingediend, namelijk op een ogenblik dat het startbedrag nog niet geldig kon aangevraagd worden. Na de geboorte van ..... tekenden betrokkenen alsnog een geldige wilsuïting om aan te sluiten bij ..... op 26 augustus 2020. Naar aanleiding hiervan vroegen wij het dossier op voor het oudste kind ....., geboren 8 januari 2017. Van de UA ..... ontvingen wij een bericht waaruit blijkt dat zij hun dossier hadden overgemaakt aan de UA ..... met de specificatie “er wordt niet betaald in dit dossier. Het dossier werd afgesloten”. Daarop werd het dossier opgevraagd bij ..... Een elektronisch brevet kon door ..... technisch niet afgeleverd worden, zodat het brevet manueel werd afgeleverd.

..... nam de betalingen voor ..... over vanaf augustus 2020 waarbij mevrouw ..... de enige begunstigde is in een bijslagtrekkende kern (dossier .....). Op 19 augustus 2020 zonden wij een brief aan mevrouw ..... waarin we meldden dat we de betalingen overnamen van ..... Tevens stuurden wij haar brieven n.a.v. de betaling van de schooltoeslag op 6 september 2020, op 4 september 2021, en op 27 augustus 2021.

..... contacteerde de vorige UA van ....., ..., tweemaal omdat ..... zijn dossier niet kreeg gefinaliseerd, dus niet geïntegreerd in het kadaster. Het antwoord van ..... was telkens dat zij het nodige hadden gedaan (e-mails van 15 september 2020 en 27 juli 2021). Aangezien er vreemd genoeg foutmeldingen bleven komen werd tenslotte ..... telefonisch gecontacteerd op 18 juli 2023, en toen bleek dat ..... ook betaalde over de periode van onze bevoegdheid vanaf augustus 2020. Op 11 oktober 2023 ontvingen wij het standpunt van ..... waarbij zij stelden dat ..... pas bevoegd was vanaf 1 juli 2023. Zij beschouwen zichzelf als bevoegd omwille van de integratie van hun dossier in het kadaster over de periode van 1 augustus 2020 tot 31 juli 2023. De afspraak binnen de sector van het Groeipakket is inderdaad dat, in geval van dubbele betalingen door meerdere actoren, de actor die betaald heeft terwijl zijn dossier niet geïntegreerd was in het kadaster zijn betalingen dient te regulariseren.

..... diende zijn betalingen over de periode van 1 augustus 2020 tot 30 juni 2023 te herzien. Dit behelst de maandelijkse basisbedragen en sociale toeslagen van het Groeipakket, de schooltoeslagen betaald in 2020, 2021 en 2022, de supplementaire sociale toeslag voor november 2022 en april 2023 en de coronatoeslag (november 2020). Dit resulteert in een totale debetsom van € 6.197,14. Op 18 oktober 2023 lichtten wij mevrouw ..... hiervan in per brief.

Betrokkene meldde op 20 oktober dat ze het moeilijk had om de onverschuldigde som terug te betalen en daarom werd een afbetalingsplan van € 100,- per maand overeengekomen.

De kwijtschelding van het debet omwille van een eventuele behartenswaardige situatie van de schuldenaar werd nog niet onderzocht.

Regelgevende bepalingen

Burgerlijk Wetboek (Wet van 28 april 22 houdende boek 5 "Verbintenissen" van het B.W.)

Art. 5.133. Definitie Er is onverschuldigde betaling, indien de betaling is verricht: 1° zonder schuld; 2° door de schuldenaar ten gunste van een persoon die geen schuldeiser was; of 3° door een andere persoon dan de schuldenaar ten gunste van de schuldeiser, voor zover de betaling per vergissing of onder dwang werd verricht.

Art. 5.134. Restitutieverbintenis Diegene die een onverschuldigde betaling heeft ontvangen, is verplicht ze terug te geven overeenkomstig de artikelen 5.115 tot 5.122.

Groeipakketdecreet van 27 april 2018

Artikel 92, §1 GPD

(...)

Artikel 97 GPD

(...)

Artikel 98 GPD

(...)

Administratieve onderrichtingen

Toelichtingsnota VUTG 19 de dato 26 oktober 2021

5.3.1 Te goeder trouw

[...]

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- *onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*
- *bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;*
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.*

3.6 Afbetalingsplan: maximaal 5 jaar

Indien inhoudingen op toekomstige toelagen in het kader van het gezinsbeleid niet mogelijk zijn, kan de ontvanger via een afbetalingsplan terugbetalen. Dit plan moet steeds in overleg met de ontvanger worden opgemaakt. De hoogte van het bedrag moet zo worden bepaald dat de afbetaling van de schuld maar maximaal vijf jaar in beslag neemt. Een afbetalingsplan dat langer dan vijf jaar duurt, is mogelijk, mits de nodige motivatie waarom het plan langer dan vijf jaar in beslag neemt.

Standpunt .....

Uit het relaas blijkt dat mevrouw ..... tegelijk betalingen ontving van twee uitbetalingsactoren en zodoende de toelagen van het Groeipakket dubbel ontving. Deze dubbele betaling is het gevolg van een materiële fout waarbij de uitwisseling van gegevens tussen de actoren niet correct verlopen is en tegelijk de anticumulmaatregelen niet adequaat werden toegepast. Volgens de afspraken binnen de sector dient de actor die zijn dossier niet in het kadaster integreerde zijn dossier te herzien. Om die reden maakte ..... de betwiste recuperatie op.

Algemeen principe: Restitutie.

Diegene die een onverschuldigde betaling ontvangt is verplicht deze terug te geven. Dit is een universeel principe opgenomen in het Burgerlijk Wetboek. Mevrouw ..... dient dus de onterecht ontvangen bedragen terug te betalen aan .....

Rechtsbescherming - aspect goede trouw

Wanneer een uitbetalingsactor vaststelt dat zijn beslissing berust op een juridische of materiële fout neemt hij een nieuwe beslissing die ingaat op de datum waarop de ingetrokken beslissing had moeten ingaan. In casu dient ..... zijn betalingen te herzien over de periode van 1 augustus 2020 tot 30 juni 2023.

Als het gaat om een fout van de uitbetalingsactor, waarvan de begunstigde zich normaal geen rekenschap kan geven, en het bedrag van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid kleiner is dan het bedrag dat aanvankelijk was toegekend, neemt de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan. Met andere woorden, indien de ontvanger te goeder trouw was op het ogenblik dat zij of hij de onverschuldigde betaling voortvloeiende uit een fout van de uitbetalingsactor ontving, kan er geen terugvordering voor het verleden opgemaakt worden t.a.v. de schuldenaar.

In dit geval gaat het over een dubbele betaling van dezelfde toelage over dezelfde periode. Hierover zeggen de administratieve onderrichtingen duidelijk dat in die situatie het vermoeden van goede trouw per definitie weerlegd is. Betrokkene kan onmogelijk onwetendheid inroepen wanneer zij toelagen dubbel ontvangt, temeer daar zij zowel bij de opstart van het dossier, als tussentijds bij de betalingen van de schooltoelagen, brieven ontving waarbij wij haar van onze betalingen hebben ingelicht.

Verjaring van het debet

De terugvordering van een onterecht uitbetaalde toelage is inderdaad beperkt tot een termijn van drie jaar te rekenen vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de toelage is uitbetaald.

Het groeipakket voor de maand augustus 2020 werd uitbetaald op 7 september 2020 en de schooltoeslag voor het jaar 2020-2021 op 8 september 2020. De uitbetaalde sommen, respectievelijk € 141,74 en € 105,98 waren verjaard op 18 oktober 2023.

Het groeipakket voor de maand september 2020 werd betaald op 7 oktober 2020, zodat deze onverschuldigde betaling nog niet verjaard was op datum van 18 oktober 2023. Hetzelfde geldt voor alle daaropvolgende betalingen.

Er werd met betrokkene een afbetalingsplan van € 100 per maand overeengekomen. In principe is de maximumtermijn voor afbetalingen 5 jaar volgens de administratieve onderrichtingen, maar hier kan met de nodige motivatie van afgeweken worden.

Conclusie

De betalingen voor de maand augustus 2020 en de schooltoeslag 2020-2021 werden onterecht teruggevorderd aangezien zij al verjaard waren op 18 oktober 2023. .... zal zijn terugvordering in die zin herzien.

Verder is ..... is van mening dat de onverschuldigde bedragen, afgezien van de verjaarde periode, wel degelijk dienen te worden teruggevorderd aangezien betrokkene niet als te goeder trouw kan beschouwd worden.

De afbetalingregeling van € 100 per maand komt neer op de normaal voorziene maximumtermijn van 5 jaar. Gezien de jonge leeftijd van de kinderen, en de precaire financiële situatie van betrokkene, zien we argumenten om de terugbetaling eventueel te spreiden over een langere termijn. Het voorstel van de raadsman van mevrouw ..... voor een afbetalingsregeling van € 75,- per maand is in die zin aanvaardbaar. Daarnaast kan eventueel een kwijtschelding onderzocht worden voor zover betrokkene zich in een behartenswaardige situatie bevindt.”

Als bijlage bezorgde verwerende partij volgende documenten:

1. aansluitingsverklaring;
2. onuitvoerbaar brevet .....
3. manueel brevet .....
4. onuitvoerbaar brevet .....
5. brief motivatie recht 19.8.2020;
6. Antwoord 15.9.2020;
7. Antwoord 27.7.2021;
8. E-mail aan 13.7.2023;
9. Standpunt .....
10. Brief betekening debet;
11. Brief akkoord afbetalingsplan;
12. Infobrief betaling schooltoeslag 6.9.2020;
13. Infobrief betaling schooltoeslag 4.9.2021;
14. Infobrief betaling schooltoeslag 27.8.2020.

5. Beoordeling in rechte:

I.c. is er geen betwisting over de uitbetaling van het basisbedrag, de coronatoeslag, de supplementaire toeslag en de schooltoeslag voor de schooljaren 2020-2021, 2021-2022 en 2022-2023, zodat er inhoudelijk niet op de algemene regels daaromtrent wordt ingegaan.

Het verzoek van verzoekster heeft betrekking op de vraag of verwerende partij mag overgaan tot terugvordering van het onverschuldigd betaald bedrag aan Groeipakket.

5.1. Opportuniteit van de terugvordering van het onverschuldigde bedrag aan uitbetaald Groeipakket

5.1.1. Algemene principes

- **Burgerlijk Wetboek en artikel 103, §1, eerste lid, Groeipakketdecreet:**

Conform de bepalingen van artikel 1376 oud BW is diegene die per vergissing of met zijn weten iets ontvangen heeft dat hem niet verschuldigd was, verplicht het terug te geven aan diegene van wie hij het onverschuldigde heeft ontvangen.

De bepalingen van artikel 5.133 en art. 5.134 nieuw BW² luiden als volgt:

“Art. 5.133. Definitie Er is onverschuldigde betaling, indien de betaling is verricht: 1° zonder schuld; 2° door de schuldenaar ten gunste van een persoon die geen schuldeiser was; of 3° door een andere persoon dan de schuldenaar ten gunste van de schuldeiser, voor zover de betaling per vergissing of onder dwang werd verricht.

Art. 5.134. Restitutieverbintenis Diegene die een onverschuldigde betaling heeft ontvangen, is verplicht ze terug te geven overeenkomstig de artikelen 5.115 tot 5.122.”

In het kader van het Groeipakket bepaalt artikel 103, §1, eerste lid Groeipakketdecreet uitdrukkelijk dat onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid in principe worden teruggevorderd en dit in eerste instantie door middel van inhoudingen door verwerende partij op de nog te betalen toekomstige toelagen in het kader van het gezinsbeleid.

- **Fout van de uitbetalingsactor: artikel 92, § 1, 1° en 2° lid Groeipakketdecreet:**

De bepalingen van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet vormen een uitzondering op dit algemene principe van de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in de mate dat wordt gesteld dat:

“Als de uitbetalingsactor vaststelt dat een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid aangetast is door een juridische of materiële fout, trekt hij die beslissing in en neemt hij op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de ingetrokken beslissing is ingegaan of had moeten ingaan, met behoud van de toepassing van de bepalingen van hoofdstuk 2 van deze titel.

Als het gaat om een fout van de uitbetalingsactor, waarvan de begunstigde zich normaal geen rekenschap kan geven, en het bedrag van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid kleiner is dan het bedrag dat aanvankelijk was toegekend, neemt de uitbetalingsactor een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan.”

De memorie van toelichting stelt daarbij het volgende:

“De ratio legis is duidelijk dat de begunstigde niet de gevolgen moet dragen van een fout van de uitbetalingsactor. Het moet echter gaan om een fout die de begunstigde redelijkerwijze niet kon opmerken. Indien een begunstigde bijvoorbeeld een bedrag ontvangt waarvan hij redelijkerwijze moest beseffen dat hij daarop geen recht had, dan zal de nieuwe beslissing wel uitwerking hebben op datum van de oorspronkelijke beslissing en kan dus geen toepassing gemaakt worden van de uitzondering.”

- **Rechtspraak en administratieve praktijk:**

---

² Wet d.d. 28 april 2022 houdende boek 5 "Verbintenissen" van het Burgerlijk Wetboek, BS 01.07.2022.

Voor het toepasselijke referentiekader inzake rechtspraak en administratieve praktijk verwijst de Geschillencommissie naar de eerdere beslissing nr. 2019/017 d.d. 22.11.2019 van de Geschillencommissie waarin verwezen werd naar de administratieve onderrichtingen in het kader van de Algemene Kinderbijslagwet die volgens het Agentschap Uitbetaling Groeipakket nog steeds instructief kunnen zijn.

Tot en met 31 december 2018 golden onder de toepassing van de federale Algemene Kinderbijslagwet gelijklopende bepalingen, terug te vinden in artikel 17 van het Handvest van de Sociaal Verzekerde (ingevoerd bij Wet van 11 april 1995 – verder HSV genoemd) die stellen dat: *“Wanneer vastgesteld wordt dat de beslissing aangetast is door een juridische of materiële vergissing, neemt de instelling van sociale zekerheid op eigen initiatief een nieuwe beslissing die uitwerking heeft op de datum waarop de verbeterde beslissing had moeten ingaan, onverminderd de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake verjaring.*

Onverminderd de toepassing van artikel 18, heeft de nieuwe beslissing, indien de vergissing aan de instelling van sociale zekerheid te wijten is, uitwerking op de eerste dag van de maand na de kennisgeving ervan, als het recht op de prestatie kleiner is dan het aanvankelijk toegekende recht.

Het vorige lid is niet van toepassing indien de sociaal verzekerde weet of moest weten, in de zin van het koninklijk besluit van 31 mei 1933 betreffende de verklaringen af te leggen in verband met subsidies, vergoedingen en toelagen, dat hij geen recht heeft of meer heeft op het gehele bedrag van de prestatie.”

In dit kader kan wat betreft de voormelde bepalingen van artikel 17 HSV worden verwezen naar de reeds bestaande rechtspraak waar zich een duidelijke tendens voordeed om te concluderen dat de sociaal verzekerde gelet op de complexiteit van de regelgeving niet kan geacht worden te weten of te moeten weten dat hij/zij al dan niet recht had op het onverschuldigde bedrag wanneer hij/zij te goeder trouw was en dat hij/zij erop mag vertrouwen dat de sociale zekerheidsinstelling de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Omgekeerd werd doorgaans geoordeeld dat er wél tot terugvordering kan worden overgegaan indien de sociaal verzekerde niet te goeder trouw was, waaromtrent de bewijslast bij de socialezekerheidsinstelling ligt (zie bvb. arrest van het Arbeidshof te Antwerpen van 15 maart 2013 A.R. 2012/AH/227; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Nijvel, afdeling Waver van 28 juli 2015 A.R. 14/3052/A; vonnis van de Arbeidsrechtbank van Gent, afdeling Sint-Niklaas van 16 januari 2015 A.R. 14/1092/A en arrest van het Arbeidshof te Luik, afdeling Luik van 7 mei 2018 A.R. 2017/AL/122).

In de administratieve praktijk werd er door de kinderbijslagfondsen bij de toepassing van de bepalingen van artikel 17 HSV eveneens naar gestreefd om bij een fout van het kinderbijslagfonds enkel terug te vorderen indien het vermoeden van de goede trouw van de sociaal verzekerde kon worden weerlegd (zie de omzendbrief CO nr. 1402 van 26 februari 2015).

Deze administratieve praktijk werd in het kader van het Groeipakketdecreet voortgezet waarbij kan worden verwezen naar de Toelichtingsnota nr. 19 d.d. 18.05.2021 (aangepaste versie 26.10.2021) van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket betreffende de vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure.

Daarin wordt het volgende bepaald met betrekking tot de terugvordering van onverschuldigde betalingen:

“3. Terugvordering onverschuldigde betalingen

3.1. Uitgangspunt: alle onverschuldigd betaalde toelagen terugvorderen

Alle onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid worden door de uitbetalingsactoren teruggevorderd, behalve in de gevallen die o.b.v. het Groeipakketdecreet zijn uitgesloten.

(...)

3.3. Onverschuldigde betalingen: categorieën A t.e.m. E

Juridische of materiële fouten die aan de basis van een beslissing over toelagen in het kader van het gezinsbeleid liggen, brengen onverschuldigde betalingen met zich mee.

Onverschuldigde betalingen zijn betalingen waarbij de decretale bepalingen en reglementeringen niet correct zijn toegepast. Elke onverschuldigde betaling wordt ingedeeld in een categorie op basis van zijn oorzaak. Deze indeling is noodzakelijk om te bepalen of een onverschuldigd bedrag al dan niet moet teruggevorderd worden.

Onverschuldigde betaling type A³

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat:

- het onverschuldigd bedrag aan een juridische of materiële fout van een uitbetalingsactor te wijten is

EN

- bij de betaling de begunstigde te goeder trouw⁴ is.

Onverschuldigde betaling type B⁵

Een onverschuldigde betaling kan in deze categorie worden ingedeeld op voorwaarde dat:

- de onverschuldigde betaling te wijten is aan verzuim of nalatigheid van de begunstigde

OF

- de onverschuldigde betaling te wijten is aan een fout van de uitbetalingsactor, maar waarbij de begunstigde niet te goeder trouw heeft gehandeld. Hierbij is het aan de uitbetalingsactoren om het vermoeden van de goede trouw van de begunstigde te weerleggen⁶.

---

³ "In bepaalde gevallen is de onverschuldigde betaling niet te wijten aan een fout van de uitbetalingsactor of de begunstigde, maar te wijten aan een systeemfout in de CGPA of een ander IT-matig probleem. In dergelijke gevallen spreken we van een onverschuldigde betaling type A bis."

⁴ "Zie punt 5.3.1."

⁵ "Onverschuldigde betalingen type B die kleiner zijn dan 50 of 200 euro kunnen in de CGPA worden afgeschreven, los van de kwalificatiecode. Het is hierbij niet de bedoeling dat deze eerst naar een onverschuldigde betaling type A worden omgezet."

⁶ "Zie punt 5.3.1."

(...).”

Met betrekking tot de ‘goede trouw’ van de begunstigde als bedoeld bij de voormelde onverschuldigde betalingen types A en B, wordt verwezen naar punt 5.3.1 van dezelfde toelichtingsnota waarbij wordt gesteld dat:

“5.3.1. Te goeder trouw”

Een ontvanger wordt geacht te goeder trouw te zijn als hij niet wist of redelijkerwijze niet kon weten dat hij ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen.

Gelet op de complexiteit van de regelgeving kan de ontvanger niet worden geacht te weten of te moeten weten dat hij al dan niet recht had op de onverschuldigde betaalde toelage wanneer de ontvanger ter goeder trouw was en dat hij erop mag vertrouwen dat de uitbetalingsactor de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Het is aan de uitbetalingsactor om het vermoeden van de goede trouw van de ontvanger te weerleggen. Om de goede trouw te beoordelen moet de uitbetalingsactor het standpunt innemen van een ontvanger die handelt met ‘normale voorzichtigheid en toewijding’ en niet dat van de concrete ontvanger die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit dat de concrete ontvanger het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden, geen weerslag.

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- *onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*
- *bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;*
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.*” (Eigen onderlijning van de Geschillencommissie)

5.1.2. Toepassing van de voormelde principes inzake terugvordering bij fout van de uitbetalingsactor in casu

Er dient te worden benadrukt dat voornoemde bepalingen van artikel 92, § 1, 1^e en 2^e lid Groeipakketdecreet enkel van toepassing zijn indien er effectief een juridische of materiële fout van de uitbetalingsactor blijkt die ten grondslag ligt aan de terugvordering. Vervolgens moet worden nagegaan of de betrokkene zich normaal geen rekenschap kan geven van die fout, om te bepalen of het onverschuldigde bedrag al dan niet kan worden teruggevorderd.

a) Mogelijke fout van verwerende partij

De Geschillencommissie stelt vast dat verwerende partij ten onrechte overging tot betaling van het basisbedrag voor de periode van augustus 2020 tot en met juni 2023, de coronatoeslag, de supplementaire toeslag en de schooltoeslag voor het schooljaar 2020-2021, 2021-2022 en 2022-

---

⁷ “Geschillencommissie, 22 november 2019, GC/19/0058.”

2023 voor het kind ..... Verwerende partij geeft in haar standpunt aan de Geschillencommissie zelf aan dat er sprake blijkt te zijn van een fout die aan de oorzaak ligt van de dubbele betaling: *“Deze dubbele betaling is het gevolg van een materiële fout waarbij de uitwisseling van gegevens tussen de actoren niet correct verlopen is en tegelijk de anticumulmaatregelen niet adequaat werden toegepast.”*

b) Vraag of de begunstigde er zich rekenschap van had kunnen geven dat het Groeipakket ten onrechte werd ontvangen

De Geschillencommissie verwijst naar de Toelichtingsnota nr. 19 d.d. 18.05.2021 (aangepaste versie 26.10.2021) van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket betreffende de vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid en de Vlabel-procedure, waarbij uitdrukkelijk het volgende wordt gesteld:

“De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

(...)

- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.”*

De Geschillencommissie meent dat verzoekster er zich rekenschap van kon geven dat zij geen 2 keer recht kon hebben op dezelfde bedragen (het basisbedrag, de coronatoeslag, de supplementaire toeslag en de schooltoeslag voor de schooljaren 2020-2021, 2021-2022 en 2022-2023) voor hetzelfde kind (.....) in dezelfde periode (augustus 2020 – juni 2023). Wat de schooltoeslag betreft, heeft verzoekster dus zowel van verwerende partij als van de uitbetalingsactor ..... informatiebrieven daaromtrent ontvangen. Er dient dus te worden vastgesteld dat zij niet voldoet aan de voorwaarden om te goeder trouw te worden beschouwd.

Verwerende partij heeft de Geschillencommissie in het kader van deze procedure laten weten dat zij bij beslissing d.d. 20 oktober 2023 met verzoekster een afbetalingsplan a rato van 100 euro per maand overeengekomen is. Verzoekster heeft in haar verzoek aan de Geschillencommissie een afbetalingsplan a rato van 75 euro per maand gevraagd. Verwerende partij heeft in haar standpunt aan de Geschillencommissie d.d. 15 februari 2024 aangegeven dat zij daarmee kan instemmen.

De Geschillencommissie besluit dan ook dat het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet niet kan worden toegepast wat betreft de door verzoekster ten onrechte ontvangen toelagen in het kader van het gezinsbeleid.

5.2. Verjaring

Door de raadsman van verzoekster wordt in het verzoek d.d. 29 november 2023 opgeworpen dat een gedeelte van de terugvordering van verwerende partij verjaard zou zijn.

Artikel 97 Groeipakketdecreet bepaalt het volgende met betrekking tot de verjaring:

*“Met behoud van de toepassing van specifieke decretale of reglementaire bepalingen verjaart de terugvordering van de ten onrechte betaalde toelagen in het kader van het gezinsbeleid na drie jaar vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de datum waarop de toelage is uitbetaald.
(...)”*

De raadsman van verzoekster stelt dat er door verwerende partij in de terugvorderingsbeslissing d.d. 18 oktober 2023 bedragen worden teruggevorderd tot augustus 2020, terwijl er sprake is van de verjaringstermijn van 3 jaar. Hij stelt daarbij dat er door verwerende partij dus maximaal kan worden teruggevorderd tot oktober 2020. Verwerende partij heeft in haar standpunt aan de Geschillencommissie aangegeven dat een gedeelte van de schuld inderdaad verjaard is, m.n. het basisbedrag voor de maand augustus 2020 (uitbetaald op 7 september 2020) én de schooltoeslag voor het schooljaar 2020-2021.

Het basisbedrag voor de maand september 2020 werd uitbetaald op 7 oktober 2020 zodat deze onverschuldigde betaling (en de daarop volgende betalingen) nog niet verjaard was (waren) op datum van de terugvorderingsbeslissing d.d. 18 oktober 2023.

Verwerende partij dient haar terugvorderingsbeslissing d.d. 18 oktober 2023 bijgevolg in die zin aan te passen dat het basisbedrag voor de maand augustus 2020 én de schooltoeslag voor het schooljaar 2020-2021 in mindering wordt gebracht van het terug te vorderen bedrag.

5.3. Afzien van terugvordering

Volledigheidshalve wijst de Geschillencommissie erop dat er door verzoekster bij verwerende partij een verzoek om af te zien van terugvordering kan worden ingediend. Verwerende partij stelt zelf in haar standpunt dat gericht werd aan de Geschillencommissie d.d. 15 februari 2024 dat dit onderzoek nog niet gevoerd werd.

De bepalingen van artikel 103, § 2 Groeipakketdecreet stellen dat:

“De uitbetalingsactor kan binnen de voorwaarden, bepaald door de Vlaamse Regering, afzien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag:

1° in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen, op voorwaarde dat de schuldenaar te goeder trouw is;

2° als het terug te vorderen bedrag gering is;

3° als blijkt dat de terugvordering onzeker of te duur is in vergelijking met het bedrag dat teruggevorderd moet worden.”

Artikel 13 van het BVR Rechten en plichten begunstigden⁸ (versie toepasselijk vanaf 25 maart 2022) bepaalt in uitvoering van artikel 103, §2 Groeipakketdecreet:

“De schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dat verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de begunstigde.

---

⁸ Besluit van de Vlaamse Regering d.d. 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, BS 07.09.2018 (hierna BVR Rechten en plichten begunstigden genoemd).

Een verzoek, in de zin van het eerste lid, om af te zien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

1. *te goeder trouw zijn;*
2. *zich in een onzekere financiële situatie bevinden.*

In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.

De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw, vermeld in het tweede lid, 1°, in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld.

De financiële situatie, vermeld in het tweede lid, 2°, wordt beoordeeld op basis van de bestaansmiddelen van het gezin.

Als de bestaansmiddelen van de schuldenaar en van een eventuele echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt opgeteld zijn, wordt een forfaitaire vermindering toegekend voor de echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt en voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt. Het bedrag wordt vergeleken met de minimumgrens van 1128 euro en een maximumgrens die gelijk is aan de minimumgrens van 1128 euro vermenigvuldigd met 1,5. Bevindt de schuldenaar zich onder de minimumgrens dan wordt afgezien van terugvordering. Bevindt de schuldenaar zich boven de maximumgrens dan is afzien van de terugvordering niet mogelijk. Tussen die twee grenzen kan gradueel afgezien worden van de terugvordering van de onverschuldigde betaling. De minister stelt de tussenliggende grenzen vast alsook de graduele terugvordering die op deze basis mogelijk is.

Als bestaansmiddelen, zoals vermeld in het vijfde lid, worden beschouwd alle gelden van welke aard ook waarover het gezin van de schuldenaar beschikt, behalve de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en andere gezinsuitkeringen die de schuldenaar zelf en de personen aangeduid in het voorgaande lid ontvangen.

De forfaitaire vermindering uit het zesde lid bedraagt 224 euro en wordt geïndexeerd conform artikel 4, §1, van het Groeipakketdecreet van 2018.

De minister bepaalt op welke wijze de bestaansmiddelen gecontroleerd worden om een onzekere financiële situatie als vermeld in het tweede lid, 2°, vast te stellen.

In het vijfde lid wordt feitelijk gezin gebruikt zoals beschreven in artikel 1, 2°, van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag.”

In het ministerieel besluit van 13 maart 2019⁹ tot uitvoering van voormeld BVR Rechten en plichten begunstigden, worden de nadere regels over het afzien van de terugvordering van onverschuldigde toelagen bepaald in de artikelen 4 en 5.

Artikel 4 bepaalt:

---

⁹ Ministerieel besluit d.d. 13 maart 2019 tot uitvoering van het Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels over de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft meldingen in en motivering van een beslissing over toelagen en de voorwaarden om af te zien van terugvordering van onverschuldigde toelagen, BS 07.06.2019.

“Het agentschap berekent, conform de bepalingen in het tweede en derde lid, de tussenliggende grenzen, vermeld in artikel 13, vijfde lid van het besluit van 13 juli 2018 die het mogelijk maken om ten belope van 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 en 90 procent af te zien van de terugvordering van de onverschuldigde betaling.

Eerst wordt het verschil tussen de maximum- en de minimumgrens, vermeld in artikel 13, vijfde lid, van het besluit van 13 juli 2018, bepaald. Daarna wordt dat verschil gedeeld door negen. Het resultaat van de berekening, vermeld in het tweede lid, wordt bij de minimumgrens opgeteld om tot de grens te komen waarop voor 10% van de terugvordering kan afgezien worden. Vervolgens wordt die grens verhoogd met het resultaat, berekend conform het tweede lid, om tot de grens te komen waarop voor 20% van de terugvordering kan afgezien worden. Het agentschap zet deze werkwijze verder tot alle grenzen vermeld in het eerste lid zijn berekend.”

Artikel 5 bepaalt:

“Als de uitbetalingsactor bij ontvangst van een verzoek om van de terugvordering af te zien, een ontvangstbewijs naar de begunstigde stuurt conform artikel 13, eerste lid, van het besluit van 13 juli 2018, voegt hij daarbij een formulier waarop de schuldenaar zijn gezinsinkomen kan aangeven en waarbij hij de nodige bewijsstukken kan voegen.

Op basis van de gegevens op het formulier, vermeld in het eerste lid, beslist de uitbetalingsactor conform artikel 13, vijfde lid, van het voormelde besluit, of hij volledig of gedeeltelijk van de schuld afziet.

Als de bestaansmiddelen die de schuldenaar in het formulier opgeeft, minder bedragen dan de maximumgrens; vermeld in artikel 13, vijfde lid, van het voormelde besluit, worden de bestaansmiddelen van de schuldenaar gecontroleerd door een gezinsinspecteur tijdens een huisbezoek. Die kan dan het duurzame karakter van de onzekere financiële situatie, vermeld in artikel 13, tweede lid, 2°, van het voormelde besluit, vaststellen.

Als de bestaansmiddelen daarentegen de maximumgrens, vermeld in artikel 13, vijfde lid van het voormelde besluit overschrijden, is er geen huisbezoek nodig om de bestaansmiddelen te controleren.

Het agentschap kan praktische en technische richtlijnen uitwerken voor de huisbezoeken waarbij de bestaansmiddelen gecontroleerd worden.”

Bij ministerieel besluit van 4 november 2022¹⁰ werd een nieuwe invulling gegeven aan de begripsinvulling van de voorwaarde dat de schuldenaar ‘te goeder trouw’ dient te zijn om af te kunnen zien van de terugvordering van de schuld. Met name werd een artikel 3/1 toegevoegd in voormeld MB waarbij de vaststelling van de goede trouw wordt gedaan op basis van drie categorieën van behartenswaardigheid:

“§1. De goede trouw, vermeld in artikel 13, tweede lid, 1°, van het besluit van 13 juli 2018, wordt vastgesteld door de uitbetalingsactor.

---

¹⁰ Ministerieel besluit van 4 november 2022 tot wijziging van het ministerieel besluit van 13 maart 2019 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigten in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels over de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft meldingen in en motivering van een beslissing over toelagen en de voorwaarden om af te zien van terugvordering van onverschuldigde toelagen, wat betreft de vaststelling van de goede trouw (BS 13.12.2022).

Als het onverschuldigd betaalde bedrag hoger dan 1.000 euro is, legt de uitbetalingsactor de vraag tot vaststelling van de goede trouw voor aan het agentschap voor bindend advies. Het agentschap richt daarvoor een commissie op.

De procedure voor de vaststelling van de goede trouw wordt bepaald door het agentschap.

§2. De vaststelling van de goede trouw, vermeld in paragraaf 1, wordt gedaan op basis van een van de volgende categorieën van behartenswaardigheid:

1° handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, zonder betrokkenheid van de leden van het feitelijk gezin, waardoor de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvorderingen kan worden aangezien;

2° de personen die deel uitmaken van het feitelijk gezin, het rechthebbend of rechtgevend kind, bevinden zich in een behartenswaardige gezondheidstoestand;

3° externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigd betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrenge aan de begunstigde.

In het eerste lid wordt verstaan onder feitelijk gezin: het feitelijk gezin, vermeld in artikel 2 en 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 september 2018 tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag en artikel 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 mei 2019 betreffende de selectieve participatietoelagen leerling.

§3. Het agentschap stelt jaarlijks het inhoudelijke verslag op over de vaststelling van de goede trouw, vermeld in paragraaf 2, dat minstens rapporteert over het aantal gevallen en het overeenstemmende budget en brengt dat ter kennis van zijn raad van bestuur en van de bevoegde minister.”

Er dient tevens te worden verwezen naar de administratieve richtlijnen van de **Mededeling A/40 van 8 december 2022 van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket** waar wordt gesteld wat volgt:

“1. Context

Het Groeipakketdecreet van 2018 voorziet in artikel 103 §2 dat de uitbetalingsactor kan afzien van de terugvordering van onverschuldigd betaalde toelagen in het kader van gezinsbeleid.

*Het BVR Rechten en Plichten van 13 juli 2018 bepaalt in **artikel 13** dat de schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd bedrag is meegedeeld een verzoek kan indienen bij de bevoegde uitbetalingsactor. Dit verzoek kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar te goeder trouw is en zich in een onzekere financiële situatie bevindt.*

De Vlaamse regering keurde op 11 februari 2022 de wijziging van artikel 13 BVR Rechten en Plichten goed die betrekking heeft op de mogelijkheid om af te zien van de terugvordering van onverschuldigde toelagen in het kader van het gezinsbeleid. Met deze wijziging wordt het begrip “goeder trouw” voortaan gedefinieerd als volgt: zich in een behartenswaardige positie bevinden.

De wijziging van de definitie van het begrip heeft tot doelstelling om afstand van terugvordering te kunnen verlenen in schrijnende situaties die voorheen niet voorzien waren in de definitie goede trouw “wist of kon redelijkerwijze weten” en zo tot maatschappelijk ongewenste situaties leidde. De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld. Dit resulteerde in het MB van 4 november 2022 (cfr. infra 5. Regelgeving).

2. Voorwaarden en criteria

2.1. Algemeen

Conform artikel 14 van het BVR Rechten en Plichten kan de uitbetalingsactor op eigen initiatief afzien van de terugvordering wanneer het onverschuldigd bedrag minder bedraagt dan 50 euro en niet kan ingehouden worden via later verschuldigde toelagen.

Daarnaast bepaalt artikel 15 van datzelfde BVR dat wanneer de schuldvordering gedwongen moet worden ingevorderd via de Vlabel-procedure en het terug te vorderen bedrag kleiner is dan 200 euro, ambtshalve wordt afgezien van de terugvordering.

Wanneer er echter fraude wordt vastgesteld, is het in geen enkele situatie mogelijk om af te zien van de terugvordering. Dit kan noch op eigen initiatief, noch op vraag van de begunstigde, cfr. Artikel 16 BVR Rechten en Plichten.

In alle andere situaties ligt het initiatief bij de begunstigde(n). Als een begunstigde wenst dat de uitbetalingsactor afziet van een terugvordering, dan moet(en) de begunstigde(n) hiervoor een verzoek richten aan de uitbetalingsactor. Uiteraard geldt ook hier de informatieverplichting van de uitbetalingsactor t.o.v. de begunstigde(n) en moet(en) de begunstigde(n) geïnformeerd worden over de mogelijkheid van een verzoek tot afstand van de terugvordering.

(...)

2.2. Voorwaarden

Het verzoek tot afstand van terugvordering vanwege de begunstigde(n) kan enkel positief worden beantwoord indien het verzoek voldoet aan twee cumulatieve voorwaarden. In dat geval kan de schuldvordering geheel of gedeeltelijk worden kwijtgescholden.

Deze twee cumulatieve voorwaarden zijn:

- 1. **de goede trouw**¹¹ : de begunstigde(n) moet(en) zich in een behartenswaardige positie bevinden.*
- 2. **de financiële voorwaarde**: het gezin beschikt over geringe bestaansmiddelen binnen de grenzen bepaald in artikel 13 BVR Rechten en Plichten.*

De financiële situatie van begunstigde(n) kan door een solvabiliteitscontrole aangevraagd bij het team sociale begeleiding en toezicht onderzocht worden:

- Bestaansmiddelen bedragen maximum 1.795,57 euro: een afzien van terugvordering is mogelijk.*
- Bestaansmiddelen zijn lager of gelijk aan 1.197,04 euro: er kan voor 100% worden afgezien van terugvordering.*

Let op: de financiële voorwaarde, via een solvabiliteitscontrole aangevraagd bij het team sociale begeleiding en toezicht, wordt slechts onderzocht indien voldaan is aan de eerste voorwaarde van de behartenswaardigheid. Ingeval de uitbetalingsactor evenwel reeds beschikt over bewijsstukken en informatie waaruit vrijwel onmiddellijk kan geconcludeerd worden dat de aanvrager(s) niet voldoe(t)(n) aan de financiële voorwaarde, kan de uitbetalingsactor reeds een beslissing nemen m.b.t. behartenswaardigheid op basis van het financiële criterium en dient de eerste voorwaarde van de goede trouw niet meer onderzocht worden. De uitbetalingsactor brengt het dossier in elk geval wel nog voor op het behartenswaardigheidsplatform wanneer de schuld meer dan 1.000 euro bedraagt. Bedraagt de aanvraag een schuld 1.000 euro of minder, dan kan de uitbetalingsactor onmiddellijk een beslissing nemen op beide punten.

---

¹¹ De oorspronkelijke definitie van 'de goede trouw' is het niet weten of het redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten onrechte toelagen heeft ontvangen, wat uitgehold wordt door de mededelingsplicht.

Elke beoordeling blijft een individuele beoordeling op basis van de aangeleverde bewijstukken en informatie. De informatie wordt in de mate van het mogelijke gecheckt door de gezinsinspecteur.

De uitbetalingsactor stelt – in het kader van goed dossierbeheer – de behartenswaardigheid vast. De uitbetalingsactor oordeelt hierover op basis van alle aangebrachte en aanwezige elementen in het dossier.

(...)

2.3. Categorieën van behartenswaardigheid

De behartenswaardigheid kan maar onderzocht en aanvaard worden binnen drie categorieën.

2.3.1. Categorie 1: handelingen van natuurlijke personen of rechtspersonen, zonder betrokkenheid van de leden van het feitelijke gezin, waardoor de begunstigde niet als veroorzaker van de terugvorderingen kan worden aangezien

In deze eerste categorie liggen externe actoren aan de basis van het onverschuldigd betalen van de toelagen. De begunstigde(n) of leden van het feitelijk gezin van de begunstigde(n) mogen hiervan niet de oorzaak zijn.

In volgende situaties zou bijvoorbeeld tot behartenswaardigheid kunnen geoordeeld worden:

- De begunstigden hebben onderling een ernstige verstoorde relatie en vormen twee aparte feitelijke gezinnen, waarbij bijvoorbeeld de schooltoeslag dient te worden teruggevorderd bij de begunstigde omdat de ex-partner (in casu de andere ouder van het kind), wiens inkomen in aanmerking wordt genomen voor de inkomenstoets, heeft nagelaten wijzigingen m.b.t. zijn feitelijk gezin door te geven, waardoor na uitbetaling wordt vastgesteld dat de inkomensvoorwaarde niet is vervuld.*
- Door de houding van en/of de verstoorde relatie met de rechthebbende leerling was de begunstigde niet op de hoogte dat de pedagogische voorwaarden voor de schooltoeslag niet vervuld waren, zoals bijvoorbeeld wanneer de rechthebbende leerling, zonder medeweten van de ouders/begunstigden, zijn studies heeft stopgezet.*

2.3.2. Categorie 2: de personen die deel uitmaken van het feitelijke gezin, het rechthebbende of rechtgevend kind, bevinden zich in een behartenswaardige (fysieke en/of mentale) gezondheidstoestand

In volgende situaties zou bijvoorbeeld tot behartenswaardigheid kunnen geoordeeld worden:

- De leerling was onvoldoende aanwezig op school door een bewezen ziekte, maar de gewettigde afwezigheid wegens ziekte werd ten aanzien van de school niet vastgesteld door een medisch afwezigheidsattest.*
- Door een ernstige ziekte van de begunstigde en de zorgbehoevendheid die daarmee gepaard gaat, heeft hij nagelaten zijn administratie op orde te houden en laattijdig de uitbetalingsactor geïnformeerd over een wijziging in de gezinssituatie.*
- Ook wanneer er sprake is van een ernstig misdrijf (bijvoorbeeld tienerpooierschap) of een traumatische ervaring voor het kind (bijvoorbeeld onverwacht overlijden in het*

directe netwerk) kan er sprake zijn van behartenswaardigheid.

2.3.3. Categorie 3: externe factoren waardoor de terugvordering van de onverschuldigde betaalde toelagen disproportionele leedverzwaring toebrengt aan de begunstigde

De disproportionele leedverzwaring wordt beoordeeld op basis van de specifieke situatie waarin de begunstigde zich bevindt. Als de terugvordering ook het bijkomende leed en de bijkomende nadelige gevolgen met zich meebrengt voor de begunstigde en niet in verhouding staan door het voordeel dat de terugvordering beoogt.

In volgende situaties zou bijvoorbeeld tot behartenswaardigheid kunnen geoordeeld worden:

- een woningbrand of een natuurramp zoals een overstroming waarbij de begunstigde al zijn bezittingen is verloren.
- een beschermingsmaatregel binnen de jeugdhulp waarbij ingevolge de preciaire familiale situatie een jongvolwassene geplaatst werd, zijn beperkte financiële buffer heeft aangewend om een stabiele woonsituatie te creëren.
- het overlijden van een kind in de loop van een schooljaar en de terugvordering van het basisbedrag zich zou opdringen (de schooltoeslag wordt niet teruggevorderd – zie Mededeling A/23).

Voor de beoordeling van het feitelijk gezin in het licht van de criteria, wordt het feitelijk gezin bedoeld zoals dit bestaat in het kader van de sociale toeslag en de schooltoeslag.

3. Behartenswaardigheidsplatform

Er wordt een Behartenswaardigheidplatform opgericht waar alle uitbetalingsactoren samen met een jurist van het team Sectorbeheer van het VUTG een richtinggevend advies zal uitbrengen. De afstanden van schuldvorderingen die meer dan 1.000 euro bedragen worden onderworpen aan een vierogenprincipe (naar analogie van de aanpak van het fraudeplatform).

Het Behartenswaardigheidplatform ziet toe op de eenvormige besluitvorming in de dossiers die aan haar worden voorgelegd. De adviezen en de eindkwalificatie zullen steeds strikt en restrictief geïnterpreteerd worden.

Het platform vergadert tweewekelijks. Zo kan binnen een korte tijdsspanne – na het eventuele onderzoek van de financiële voorwaarde – een antwoord gegeven worden aan de begunstigde(n).

4. Inwerkingtreding

Deze mededeling treedt in werking vanaf 1 januari 2023. Het behartenswaardigheidsplatform start op vanaf dat moment.

(...).”

Betreffende de financiële voorwaarde ‘zich in een onzekere financiële situatie bevinden’ werden door het Agentschap Uitbetaling Groeipakket bij de Toelichtingsnota nr. 19 d.d. 26 oktober 2021 ‘Vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid van de Vlabel-procedure’ volgende administratieve richtlijnen uitgewerkt:

“5.3.2. Zich in een onzekere financiële situatie bevinden

De onzekere financiële situatie van de ontvanger moet een duurzaam karakter vertonen. Dit duurzaam karakter blijkt uit de bewijsstukken die aantonen dat de bestaansmiddelen van het gezin van de ontvanger¹²¹³ tijdens zes opeenvolgende maanden voorafgaand aan het verzoek¹⁴ om van de terugvordering af te zien onder de maximumgrens liggen. Op basis van deze gegevens wordt het gemiddelde van de bestaansmiddelen bepaald. Dit bedrag geldt als het basisbedrag om na te gaan of er al dan niet (gradueel) van de terugvordering kan worden afgezien.

Op dit basisbedrag wordt een forfaitaire vermindering toegepast voor:

- *de echtgenoot/echtgenote van de ontvanger én;*
- *de persoon met wie de ontvanger wettelijk samenwoont én;*
- *de persoon met wie de ontvanger een feitelijk gezin vormt¹⁷ én;*
- *voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt.*

Het bedrag dat wordt bekomen door het basisbedrag te verminderen met de totale forfaitaire vermindering wordt vergeleken met het minimumgrensbedrag en het maximumgrensbedrag. Indien het bekomen bedrag zich bevindt onder de minimumgrens dan wordt er van terugvordering afgezien, op voorwaarde dat de ontvanger te goeder trouw is. Indien het bekomen bedrag zich boven de maximumgrens bevindt, dan kan de uitbetalingsactor niet afzien van de terugvordering. Bevindt het bekomen bedrag zich tussen de minimumgrens en de maximumgrens, dan kan de uitbetalingsactor gradueel afzien van de terugvordering van de onverschuldigde betaling. Bij twijfel kunnen de bestaansmiddelen van het gezin van de ontvanger door een gezinsinspecteur worden gecontroleerd. Dergelijke controle door de gezinsinspecteur is niet nodig wanneer het bekomen bedrag zich boven de maximumgrens bevindt.

De Geschillencommissie merkt op dat verwerende partij – gelet op de aanvraag om af te zien van terugvordering die begrepen is in het voorliggende verzoek zoals ingediend bij de Geschillencommissie - een onderzoek dient op te starten om na te gaan of er kan worden afgezien van terugvordering voor zover verzoekster voldoet aan de voorwaarden van behartenswaardigheid, zoals voorzien in Mededeling A/40 d.d. 8 december 2022 betreffende behartenswaardigheid van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

6. Beslissing:

Gelet op het Decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 31 juli 2018), artikelen 104-114;

Gelet op het Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan;

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van verzoekster ontvankelijk en **gedeeltelijk gegrond** is in die zin dat de

---

¹² “Als bestaansmiddelen worden beschouwd alle gelden van welke aard ook waarover het gezin van de schuldenaar beschikt, behalve de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en andere gezinsuitkeringen die de schuldenaar zelf en de personen aangeduid in het voorgaande lid ontvangen (artikel 13, lid 5, Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigen in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid).”

¹³ “Het gezin van de ontvanger wordt bepaald op grond van artikel 2 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 september 2018 tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag. Zie hiervoor ook Toelichtingsnota 8 van 3 december 2019 – Vaststelling en de betaling van sociale toeslagen.”

¹⁴ “Indien het verzoek in oktober 2020 wordt ontvangen, moet de ontvanger zijn inkomsten van 6 opeenvolgende maanden, voorafgaand de maand oktober, bewijzen: dus voor de periode van 1 april 2020 tot en met 30 september 2020.”

terugvorderingsbeslissing van verwerende partij d.d. 18 oktober 2023 in die zin dient aangepast te worden dat de terugvordering van het basisbedrag van augustus 2020 én de selectieve participatietoeslag voor het schooljaar 2020-2021 in mindering dient te worden gebracht van het terug te vorderen bedrag, aangezien de terugvordering van deze bedragen verjaard is.

Voor het overige oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van verzoekster **ongegrond** is aangezien verzoekster er zich rekenschap van kon geven dat de betaling onverschuldigd was, zodat het voordeel van de bepalingen van artikel 92, § 1, 2^e lid Groeipakketdecreet niet kan worden toegepast wat betreft de overige ten onrechte ontvangen bedragen samengesteld uit het basisbedrag voor de periode van september 2020 tot en met juni 2023, de coronatoeslag, de supplementaire toeslag en de schooltoeslag voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023.

Verzoekster kan de schuld afbetalen aan verwerende partij met maandelijkse aflossingen a rato van 75 euro per maand.

Volledigheidshalve merkt de Geschillencommissie op dat verwerende partij – gelet op de aanvraag om af te zien van terugvordering die begrepen is in het voorliggende verzoek zoals ingediend bij de Geschillencommissie - een onderzoek dient op te starten om na te gaan of er kan worden afgezien van terugvordering voor zover verzoekster voldoet aan de voorwaarden van behartenswaardigheid, zoals voorzien in Mededeling A/40 d.d. 8 december 2022 betreffende behartenswaardigheid van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

Aldus uitgesproken te Brussel op **8 maart 2024**;

De commissie was samengesteld uit:

De heer Herman Verlinden, voorzitter;

Mevrouw Linda Aerts (Opgroeien regie) en mevrouw Ann Himschoot (Infino), leden.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van de Arbeidsrechtbank te .....

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de derde dag na de datum van kennisgeving van deze beslissing (art. 115, § 1, eerste lid van het Decreet van 27 april 2018 en art. 22, derde lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens